

T25

Reflexió sapiencial sobre un text del doctor Ramon Masnou. Lliçó inaugural del curs 2007-2008 a l'Institut Superior de Ciències Religioses de Vic. Bernabé Dalmau i Ribalta. Col·lecció Textos. Primera edició: setembre 2007. © de l'edició: Institut Superior de Ciències Religioses de Vic. © dels textos: els autors. Disseny: Casals i Cots / DiacDisseny. Impressió: Gràfiques Diac Vic. Distribució: Distribució i Serveis Editorials, ronda Francesc Camprodon, 2 de Vic, telèfon 938869349 editorial@diacvic.com. Dipòsit legal B-47.080-2007. ISBN-13: 978-84-933644-9-6. Publicacions de l'Institut Superior de Ciències Religioses de Vic (Ronda Francesc Camprodon 2 de Vic, telèfon 938861555 secretaria@iscrvic.org). Tots els drets reservats. Cap part d'aquest llibre no podrà ésser reproduïda per cap mitjà sense prèvia autorització escrita de l'editor.

BERNABÉ DALMAU I RIBALTA

**REFLEXIÓ SAPIENCIAL SOBRE UN TEXT
DEL DOCTOR RAMON MASNOU**

Lliçó inaugural del curs 2007-2008
a l'Institut Superior de Ciències Religioses de Vic

—

Per a la lliçó acadèmica que serveix per a inaugurar el curs 2007-2008, a l'Institut Superior de Ciències Religioses del Bisbat de Vic vàrem creure que ens havíem d'afegir a tots els actes que al llarg d'aquest any es fan per a celebrar amb tota justícia el centenari del naixement del bisbe Ramon Masnou i Boixeda.

Crèiem que calia fer-ho perquè la formació, i en especial la dels seglars, havia estat un dels pilars fonamentals de l'episcopat del bisbe Masnou i la formació, tal com és evident, és la raó de ser del nostre Institut dins del conjunt de la pastoral diocesana.

A més, calia fer-se ressò de la publicació de l'obra Doctor Ramon Masnou. Miscel·lània de reconeixement, promoguda per la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat.

Agraïm sincerament al P. Bernabé Dalmau i Ribalta, monjo de Montserrat, que hagi volgut acceptar de pronunciar la lliçó inaugural, així com que ho hagi fet en forma de reflexió sapiencial. La saviesa veritable és aquella que ve de Déu. El bisbe Masnou es mereix aquest reconeixement per la saviesa que durant tants anys ha transmès. El P. Bernabé, per la seva trajectòria personal i familiar, com a diocesà, com a prevere i com a monjo, ens és testimoni d'aquesta saviesa.

BERNABÉ DALMAU I RIBALTA

**REFLEXIÓ SAPIENCIAL SOBRE UN TEXT
DEL DOCTOR RAMON MASNOU**

Lliçó inaugural del curs 2007-2008
a l'Institut de Ciències Religioses de Vic

—

És molt escaient que l'Institut Superior de Ciències Religioses del Bisbat de Vic hagi volgut dedicar la inauguració del curs 2007-2008 a la figura del bisbe Mons. Ramon Masnou i Boixeda, poques setmanes després d'escaure's el centenari del seu naixement i quan és molt viu el record del seu piadós traspàs ocorregut tot just fa tres anys.

El centenari de la seva naixença ha estat acompanyat de l'oportuna publicació d'una *Miscel·lània* de reconeixement a cura del pare escolapi Genís Samper que, junt amb altres persones, ha treballat per aplegar el màxim de material que faci possible la pervivència de la memòria del qui fou bisbe de Vic. Calia conèixer i reconèixer la vida, la tasca ministerial i el servei cultural i àdhuc patriòtic del doctor Masnou. L'esmentada *Miscel·lània* ho ha fet a la perfecció en la mesura que la immediatesa cronològica del personatge no permet esbossar aquell balanç que sols la perspectiva del temps podrà fer més ajustada i que serà tasca dels historiadors de demà. Per això, en ser-me proposat que la present lliçó inaugural havia de versar sobre l'estimat doctor Masnou, em vaig trobar amb un doble handicap: els meus límits personals, que no em fan apte per a valoracions pastorals o històriques del bisbe que m'administrà els sagraments de la confirmació i de l'ordenació presbiteral, i allò que el doctor Antoni Pladevall escriu en iniciar la seva contribució a la *Miscel·lània*: "No he trobat fàcil d'explicar o de tractar cap tema que no fos ja ben estudiat o exposat". D'aquí que se m'ocorregués que, per una vegada, la lliçó inaugural de l'Institut podria substituir l'habitual nivell acadèmic per un to que podríem anomenar sapiencial. El canvi de registre no desentonaria del tot del tema proposat, atès que el bisbe que homenatgem fou un home de saviesa del cor, un home que el Senyor "implevit spiritu sapientiae et intellectus", una saviesa que era la versió espiritual d'aquella qualitat humana que tant destacava en la seva persona: el seny, el seny català i el seny vigatà, el seny apte per a treballar com a ciutadà de Catalunya i el seny segons l'Esperit per a poder posar tota la vida al servei de l'Església de Déu.

Entre els seus abundants escrits, recentment ha causat un especial impacte la meditació inèdita que va escriure a l'inici del seu episcopat i que encapçala la breu antologia publicada a la *Miscel·lània*. Malgrat la seva brevetat és un text dens. I, sobretot, un text que retrata potser com cap altre, la seva fisonomia humana i espiritual. Per això crec que es mereix tota la nostra atenció.

El nebot del bisbe Ramon, mossèn Josep M. Masnou, introdueix la *Meditació a l'inici del seu episcopat* amb aquestes paraules:

“Escrit molt personal que il·lustra de manera clara com va entendre des del principi el sacerdot Ramon Masnou la tasca de bisbe i els reptes que tenia per endavant. És un text redactat en el context dels exercicis que va fer abans de ser consagrat bisbe de Vic. Se’n conserven dos exemplars: l’original manuscrit que va redactar aquell mateix dia en el context dels exercicis i un altre de mecanoscrit amb posterioritat. Aquest text va ser llegit, meditat i reflexionat moltes vegades pel bisbe Ramon Masnou i va inspirar molts aspectes de la seva tasca pastoral i cívica. És una veritable pregària, en què l’ànima interior s’explana més enllà de formalismes i aparences” (*Miscel·lània de reconeixement*, p. 165).

Apropem-nos, doncs, a aquest text venerable, emmarcant-lo en el context de la vida de l’autor i deduint-ne les lliçons per a dibuixar un perfil de pastor vàlid per a tots els temps.

El marc biogràfic de la “Meditació”

Ramon Masnou es troba el 26 d'octubre de 1952, prop les despulles del recentment canonitzat sant Antoni M. Claret, al terme del recés per a la consagració episcopal que tindrà lloc el proper 23 de novembre. Ha complert 45 anys. Ha dut a terme la seva vocació que clarejà de jovenet, el sacerdoci. Ha pogut obtenir, junt amb l'ordenació, una estada de quatre anys a Roma, en què ha defensat el doctorat en teologia a la Gregoriana. Els inicis del ministeri han coincidit amb els anys difícils de la proclamació de la República, en què treballa com a subprefecte del col·legi de Sant Josep. Bona part de la Guerra Civil l'ha viscuda amagat a la seva masia natal de Llagostera de Baix. A partir de 1939 ja no es mourà de Vic. Primer treballant amb el jovent d'Acció Catòlica i de director espiritual del col·legi de Sant Miquel dels Sants. És l'època dels característics escrits moralitzants sobre els quals un moment o altre tots hem fet brometa, però que també sabem situar en el just context històric. Un cop canonge, intensificarà el treball en l'Acció Catòlica i en l'apostolat de la ploma.

No he sabut trobar enlloc de la *Miscel·lània* una explicació sobre com el P. Joan Perelló demanà un bisbe auxiliar, figura insòlita al bisbat de Vic, però que es demostrà ben útil per a ajudar el prelat que regia la diòcesi des de 1927 i que moriria tres anys després. Tot amb tot, el mateix P. Perelló en un comunicat en el butlletí del bisbat -amb una certa ingenuïtat, almenys si el comparem amb el secretisme que sol acompanyar aquest tipus de gestions- explica com des de 1947, als 77 anys, en tres successius moments demanà una solució a les limitacions que tenia per a l'exercici de l'episcopat (*B.O.E. Vic*, 1952, pp. 496-499). No cal dir que el prelat es desfà en elogis envers l'escollit per a auxiliar; i ho fa no sols amb la retòrica pròpia de l'època i de l'ocasió sinó també amb un gran realisme descriptiu: “Tocante a la mansedumbre o benignidad, todos saben que no es amigo de peticiones, que habla con moderación y correctamente, y que es afable con todos, superiores, iguales e inferiores. ¿Y qué decir de su humildad? No se le

han notado deseos de lucir y de ocupar puestos de relieve en la sociedad”.

Segur que, en llegir aquestes ratlles, el Dr. Masnou devia fer aquella ganyota sorneguera amb què solia riure's d'ell mateix. Devia fer aquella cara de circumstàncies tan ben reflectida en la foto d'anada a la catedral per a rebre la consagració, la foto en què les preceptives càligues blanques li donen un aire d'infant que estrena sabatetes.

El nomenament de bisbe auxiliar arriba com el millor regal de la Santa Seu els dies que el predecessor celebra 25 anys d'episcopat. Anys en què ha hagut d'entomar la dictadura de Primo de Rivera, la República i la guerra. Immediatament després ha hagut de fer front a les grans obres de reconstrucció o construcció material de la postguerra: la catedral, el seminari nou, una multitud de temples parroquials i de rectories. Les penúries d'aquells anys han tingut, però, compensacions satisfactòries: un enfervoriment religiós, amb un considerable augment de vocacions sacerdotals, amb un clergat disciplinat, fervorós i amb identitat vigatana molt precisa. Es respira un ideal constructiu que es fonamenta en aquells que he anomenat els quatre evangelistes que airejaven el seminari: Balmes, Claret, Verdager i Torras i Bages. Els convents masculins i femenins de la ciutat episcopal marcaven la formació d'infants i de joves. La primera carta pastoral de Masnou -potser resposta ortodoxa a la lleugerament frívola *Laura a la ciutat dels sants*- no podia ser altra que *Tierra de santos*. Per arrodonir-ho, el nomenament i l'ordenació episcopal de Masnou tenen lloc al bell mig d'aquell semestre triomfal que comença per Pentecostès amb el Congrés Eucarístic internacional de Barcelona i acaba per Nadal amb el traspàs testimonial de la Josefina Vilaseca. Però el pontificat de Masnou no és amant de sorolls. El silenci, la solitud, les hores de foscor pròpies dels grans homes i dones de Déu també ocuparan un lloc important en la seva llarga vida futura. Per imprevisible que en sigui el descabellament, ara en trobar-se davant Déu i davant de si mateix al terme dels exercicis, la *Meditació* a l'inici de l'episcopat ens proporciona una clau molt valuosa per a intentar explicar tota una vida, tot un pontificat. Entrem-hi.

Elements per a una espiritualitat

No voldria en aquesta part forçar el text de les quatre pàgines esmentades com si es tractés d'un escrit hagiogràfic. M'agradaria que en les ratlles que redactà al final del recés hi reconeguéssim el doctor Masnou de sempre: aquell home que, malgrat els canvis socials i eclesials que han travessat un pontificat i una llarga etapa de bisbe emèrit, ha estat fidel a uns principis profundament evangèlics.

a) El ministeri de la Paraula

I, començant pel final, ja podem veure tot un programa en el seu lema escollit: *Mane nobiscum, Domine*. És la pregària dels deixebles d'Emaús. Una pregària que fa seva, però que és en plural. El bisbe no és un personatge isolat. És un pastor del poble de Déu. Ja no té dret a pregar per ell sol. Ha de pregar junt amb els fidels. Ell porta el bàcul. Però tots l'han de seguir, o millor, envoltar. És una pregària pasqual. "Com un captard els dos deixebles allà a Emaús us varen dir: Senyor, quedeu-vos entre nosaltres", fou el cant de comunió típic del bisbat de Vic durant aquella dècada, que beu directament a les fonts del Ressuscitat, però que no en vol perdre ni una sola gota.

En aquest sentit, i sense faltar el respecte, diria que el Dr. Masnou també en això és espiritualment murri. Evidentment és ell mateix quan escriu: "Que us conegui a Vós i a la vostra voluntat, no a darrera hora en la fracció del pa, sinó a cada moment". Em sembla una idea interessant: els deixebles d'Emaús reconegueren el Senyor en la fracció del pa, però el cristià ha de reconèixer-lo també en la paraula, mentre parla pel camí, mentre va desgranant el sentit de les Escriptures. Paraula i sagrament, dels quals el bisbe és el sacerdot per antonomàsia, es complementen i s'il·luminen recíprocament. És la taula de la Paraula, que en el Concili Vaticà II mereix tota l'atenció. Per això vaig escriure: "L'acceptació del Concili no li oferí cap dificultat. En algunes matèries -apostolat social o litúrgia, per exemple- podríem dir que no hi aprengué res de nou, perquè ja

ho vivia”. Aquesta manera d’entendre l’episodi d’Emaús n’és un exemple. Com també l’interès que mostra a privilegiar el *munus docendi*.

En efecte, si la participació en la comissió litúrgica del Vaticà II fou un dels moments estrella de la seva vida episcopal -pensem en l’entusiasme amb què el clergat de Vic celebrà la consagració de la capella del seminari i acollí l’activitat d’un Centre de pastoral litúrgica diocesà-, la figura de pastor que dibuixa el decret *Christus Dominus* la trobem sintetitzada també en la *Meditació*.

Escriu:

“El bisbe és el «doctor» del poble: ha d’ensenyar, predicar i orientar. Jo reconec que no estic preparat; al meu entorn s’ha format un «bluf» pel que es veu, però jo sé més que els altres els punts que calço i les peripècies que passo a fi de sortir-me del pas. Déu meu, ajudeu-me: que l’estudi, l’experiència i les vostres il·luminacions em facin apte per a ensenyar degudament”.

Jo crec que tenia més afinada la mà dreta de tant agafar la ploma que l’esquerra de sostenir el bàcul. Sí, el doctor Masnou era un gran escriptor, i escriptor en funció del ministeri d’ensenyar. No és aquí el lloc per detallar-ho; ja ho han fet d’altres, i molt bé, en la *Miscel·lània*. Si elogio la ploma ho faig perquè és l’arma que usà fins a última hora i en la qual excel·lí tota la vida.

b) La virtut de la humilitat

Ensenyar, predicar, orientar: *munus docendi*. Però això no esdevé convincent si per part del qui parla o escriu no hi ha una gran dosi d’humilitat. I aquesta virtut l’hem trobat en l’última cita. No sols es considera inepte, sinó que en fa pregària perquè sap que necessita aptitud. Potser perquè ha vist que el P. Pirelló ja ha cobert les necessitats més urgents en matèria de construccions materials, es troba còmode en l’ideal de ser humil i d’obrar el bé sense fer soroll. Ho expressa en paraules clares i molt entenedores:

“Guardeu-me, Senyor, de les ganes de «fer coses vistoses», «mèrits» o obres que «immortalitzin». Voldria que el meu episcopat, sigui on sigui, fos de feina gris, silenciosa, de poques aparences de cara a la renovació de la vida en el sacerdoci i seminaristes principalment, les seleccions de fidels per l’A.C. i altres mitjans, el més pràctic, el més eficaç, el més profund i tot allò que respongui més a les necessitats d’avui, sempre d’acord amb el sentir de l’Església, segons Déu m’inspiri i bons consellers m’aconsellin. Darrera meu no tinc cap desig de deixar obres, construccions, novetats, sinó un aixecament d’esperit sacerdotal, un posar-se a l’alçada dels temps, una actuació del laïcat d’acord amb la ment de l’Església i a les inspiracions de l’Esperit Sant, una concepció més fonda, més eficaç, més d’acord amb la doctrina del Cos Místic i menys rutinària i revellida de la parròquia, etc. Déu meu, ajudeu-me si això és voluntat vostra; i si són capricis meus en tot o en part, que ho vegi i no malmeti temps ni energies dels altres ni meves».

c) El sentit d’Església

En aquest text han sortit les expressions “el sentir de l’Església”, “la ment de l’Església”. Precisament perquè, encara que només fos a causa del currículum, el Dr. Masnou resultà un pontífex vigatà com no n’hi ha hagut cap altre en molts segles, és bo de subratllar el seu sentit d’Església universal. I aquesta realitat, que vivia en el seu interior, la manifestà de cara enfora de dues maneres.

L’una, a través de la preocupació per l’ortodòxia doctrinal, tema en el qual no admetia concessions. A mi mateix em sobtava, trenta anys enrere, l’ús que feia de l’expressió “el magisteri de l’Església”, quan més aviat l’ambient eclesial generalitzat a Catalunya era de posar-hi sordina. L’altra manera de mostrar la comunió amb l’Església universal la trobo en dues obres exteriors: la seva participació responsable en el Concili Vaticà II i la tramesa de missioners a Llatinoamèrica i a Rwanda. Per això el seu amor a Catalunya, que fou constant però que esdevingué fins i tot cridaner els darrers anys gràcies als escrits *El problema català* i

la *Carta sobre nacionalismes*, ningú no el pogué impugnar des del punt de vista eclesial. Ningú, en efecte, no podia dir que fos un bisbe d'horitzons raquítics.

d) El valor dels drets humans

I amb aquesta al·lusió al seu catalanisme empalmem un tema que també surt en la *Meditació*: la seva manera d'entendre la relació entre ministeri episcopal i política. Sobre aquest tema, també tenia idees molt clares ja des de l'inici. Escriu:

“Allibereu-me, Senyor, dels estralls de la política: tinc molta por d'això”.

Per què li feia tanta por? Què entenia per “estralls de la política”? Ho podem endevinar, en forma constructiva, pel desig que expressa a continuació. Desig que, si no fos en primera persona, mereixia els honors de formar part del final d'una pregària de consagració episcopal, després de l'epiclesi:

“Que sigui recte i inflexible en el dret natural i el dret de l'Església i que respecti la situació civil quan no s'oposi a les dues primeres coses.

Doneu-me, Senyor, molt de seny, molta fermesa, molta serenitat i rectitud d'intenció en aquestes coses i els problemes que en puguin derivar.

Que no sigui tan atrevit que porti conflictes a l'Església, ni tan submís o temorenc de l'humà que cedeixi en contra de l'Església o de les ànimes”.

He presentat aquesta última cita com una pregària. Però també la podem considerar des del punt de vista de plantejament ètic. En efecte, la rectitud i la inflexibilitat que ell desitja tenir l'aplica a dos camps, el dret natural i el dret de l'Església. I a partir d'aquí sap quan ha de respectar la situació civil o quan, com a bisbe, ha de parlar i actuar-hi en contra. Aquest principi moral, perfectament vàlid i clar, realment el va aplicar sense por.

Ell, petit d'estatura i poc sorollós en el parlar, va saber enfrontar-se als poderosos d'aquest món quan es donaren situacions que mereixien la seva actuació. Només dient-vos unes paraules, ja recordareu les escenes de la pel·lícula: Cantonigròs, Cavall Fort, Oriflama, Escoltisme, Matagalls, Òmnium Cultural, Fraga Iribarne, Drets dels infants i dels adolescents, Nacionalismes...

I aquí jo gosaria incloure entre aquests poderosos els germans seus de l'Episcopat espanyol. En efecte -com escriu mons. Jaume Camprodon-, el 25 d'abril de 1964, quan la Conferència episcopal tractava el tema de l'aplicació conciliar de la llengua vernacla a la litúrgia, el doctor Masnou digué més o menys: "Aquí s'ha deliberat només sobre la llengua castellana, però tinguin present, ses reverències, que no és l'única que es parla a Espanya; el poble de la major part de les diòcesis de Catalunya parla en català, que és la seva llengua materna; per tant, cal que es tinguin en compte els seus drets a l'hora de la deliberació". I comenta el bisbe emèrit de Girona:

"La intervenció trencà la calma que planava sobre l'assemblea i s'aixecaren algunes veus encetant un diàleg pujat de to que no s'esperava. El Dr. Masnou no perdé la calma, i, tot i no ser home d'entrar en polèmiques, [...] defensant el que és de justícia, continuà la seva argumentació clara i ben fonamentada en els drets dels ciutadans. Sembla que la contesa no fou fàcil; tanmateix, a l'hora d'emetre el vot, la majoria acceptà la petició justa del bisbe de Vic, arribant a la conclusió que cada diòcesi actués d'acord amb el que el seu bisbe cregués pastoralment convenient. Això sí, el nostre bisbe quedà tocat, i, si sempre havia estat reticent a demanar la paraula, des d'aquell dia no tingué cap més intervenció pública" (*Miscel·lània de reconeixement*, pp. 142-143).

Fins ara he repassat algunes de les qualitats del Dr. Masnou que la seva *Mediació* reflecteixen. Amb això no he tocat tots els *punti fermi* característics del

seu episcopat, com seria per exemple el de la formació dels laics. M'he limitat a alguns trets que ell descriu a les vigílies de l'ordenació episcopal.

e) L'exemple dels sacerdots

Però el tema dels sacerdots, que serà preferent al llarg del seu ministeri, també troba ressò en la seva *Meditació* davant el Senyor. El toca com a motiu d'acció de gràcies pels exemples rebuts:

“També em vull recordar sovint dels sacerdots que han influït en la meva vida. De cada un d'ells em recordo, tant en la qualitat que crec més imitable com fins i tot del defecte típic vist pel meu ull. Tant de bo que sapigués treure bon recapte de les dues coses dins la meva intimitat, valent-me com a lliçó pòstuma”.

I, semblantment al que hem vist en el tema de la política, el record dels sacerdots li suggereix el desig de rectitud ministerial. El formula igualment en to de pregària:

“Que no sigui, Senyor, un diplomàtic en la meva missió episcopal, ni home de «mà esquerra» aferrat a un mètode, aprofitador d'ocasions, insincer o d'intencions segones o amagades, ço que tant desdii i que tant fereix si ve d'un sacerdot, ni tant gelós de l'autoritat que no deixi acostar la gent i allunyi confidències amb la distància que jo culpablement hi interposi, ni tampoc que faci bandera de la vulgaritat o d'un igualitarisme o democràcia truculents. Que ho procuri mirar tot amb «d'ull senzill» de l'evangeli amb rectitud cristiana fins a les darreres conseqüències i a plena consciència de la persona «representant de Crist» que comprometo o faig quedar bé”.

f) Amor als enemics i fermesa en les virtuts

Si el bisbe Masnou no volgué ser diplomàtic sinó home d'ull senzill evangèlic, és natural que li sortissin enemics. En això va ser igualment previsor. Àdhuc ho veia com una particularitat del ministeri que anava a rebre:

“No creia tenir enemics; ara és més fàcil que en surtin ja que el meu amor propi, el dels altres i el dimoni s’encarregaran d’aprofitar-ho tot a fi de crear conflictes de coses i de personalismes. Déu meu, que sàpiga tractar a tots, enemics de debò o en aparença, persones no grates, contrincants, obstacles en el camí, incomprendsius, estiracordetes i tots els qui em puguin amargar la vida, amb caritat, veritat i justícia. Que no tracti ni resolgui coses segons simpatia o antipatia de persones. Que cap d’aquestes coses resolgui, sense subjectar-les al temps i a l’oració”.

Fidel a la seva ment ben estructurada, troba en les virtuts cardinals la manera d’afrontar els qui li “puguin amargar la vida”:

“Doneu-me, Déu meu, les virtuts cardinals que m’hauran de fer tanta falta: ésser prudent en tot moment a fi d’obtenir el fi millor pels mitjans millors; la justícia a fi que em guardi de jutjar les coses a tenor d’elements que no han d’influir en el judici; fortalesa raonada, amable, que no es confongui amb la testaduresa; temperància i equilibri a fi que no escandalitzi”.

g) Confiança en el futur

A 45 anys i en el rang de bisbe auxiliar, preveia que el futur seria de molts anys de ministeri episcopal i possiblement fora de la ciutat on pràcticament havia viscut sempre. Ni ell ni ningú, en aquells temps, podia imaginar que, al cap de tres anys, seria el pastor de l’Església que coneixia més que cap altra. Però al moment de fer el recés amb vista a la consagració, les coses les veia diferentment, i en feia motiu de confiança en la Providència i sempre en l’absència d’aspiracions a fer carrera:

“Veig tan fosca i difícil l’actuació episcopal pels anys que vénen. [...] No voldria que em temptessin situacions privilegiades, ascensos, escalafons, bons costats ni cap d’aquestes misèries humanes. Que no caigui en la trampa de

complaure els de més amunt sols per profit meu, ni de fer demagògia truculent amb els de sota. Que tracti tothom amb el tracte que Vós m'inspireu í que convingui a les ànimes segons justícia i caritat, i no amb el tracte que podria exigir el meu egoisme. Temo que això deu costar molt, i per això us ho vull demanar cada dia. No em deixeu faltar a la caritat «tornant pilotes», repartint tornes, compensant-me maliciosament o fent lleis del talió: que no confongui mai l'autoritat i la representació que em doneu amb el meu amor propi. Tinc por que sovint l'amor propi se'm disfressi de bisbe”.

h) Un autèntic sentit de pobresa

Tenia raó el P. Perelló: “No se le han notado deseos de lucir y de ocupar puestos de relieve en la sociedad”. I això, amb paraules semblants, ho fan notar diverses aportacions a la *Miscel·lània*. En el fons, aquesta actitud era l'expressió externa d'un autèntic sentit de pobresa que ell desitjava en el seu col·loqui amb el Senyor:

“Ara sóc pobre, almenys de béns; potser no ho sóc d'esperit i d'ací en endavant això em fa més por. Com més va més estic persuadit de l'abast de la pobresa i austeritat en l'acció sacerdotal. [...] Que em sàpiga recordar cada dia del despreniment de les coses i de la indiferència amb que les he de mirar. Que no s'arrapi la meua ànima a cap persona ni a cap cosa. Per què no puc avançar al dia de cada dia el forçat despreniment venidor del dia de la mort?”.

I certament va practicar cada dia aquest despreniment.

“Que sigui conseqüent. Ara sóc nomenat bisbe auxiliar del bisbe de Vic. Si Déu em dóna vida no sé que em tocarà. No vull demanar res ni protestar de res per més que senti que la vida s'arrapa a la terra meua. Cal que sigui generós en deixar-la tant en la mort com abans”.

Conclusió

El Dr. Masnou va aconseguir en aquesta vida un ideal que s'havia proposat en ser cridat al ministeri de bisbe. Senyal inequívoc d'una coherència de vida que havia cultivat des d'infant i madurat en l'exercici del sacerdoci. El caliu familiar i l'exemple d'una Església diocesana que l'havia agombolat li proporcionaren els mitjans per a estar a l'alçada de les circumstàncies. Aquestes, precisament per la seva longevitat de vida, foren molt variades, eclesialment i socialment. Però pogué arribar al llindar del nou mil·lenni amb la fidelitat dels grans bisbes de l'Església de Déu. Resseguint la seva *Meditació* hem pogut sentir el ressò d'aquells grans pares -Crisòstom, Agustí, Ambròs, Gregori el Gran...- que en el dia a dia del ministeri episcopal palpaven la pròpia fragilitat però alhora la fortalesa del do de Déu.

Que sigui un cop més la ploma del mateix Dr. Masnou la qui clogui aquesta reflexió que ha pretès ser sapiencial, no tant per les paraules amb què s'ha desenvolupat com pel valor del qui s'autoanomenava "deixeble despistat". Tant de bo que l'Institut Superior de Ciències Religioses del Bisbat de Vic pugui formar aquest gènere de deixebles despistats:

"I acabo aquest lleuger esplai força abatut per l'allau de coses feixugues que ja pesen i per les que veig venir; però confio en Déu fortalesa de tots. Demano a Déu que beneeixi aquestes acaballes del meu sacerdoci senzill i que beneeixi també les primeries de la plenitud que s'acosta. Camí d'Emaús que vaig a començar, com deixeble despistat, acompanyat del diví Mestre. Que la divisa que m'havau inspirat sigui un afany que no deixi, i m'esforci sempre a realitzar-lo en mi i en els altres. *"Mane nobiscum, Domine!"*.

Pregària del bisbe Ramon Masnou i Boixeda durant els exercicis per a la seva ordenació com a bisbe auxiliar de Vic (1952)

En el nom del Pare i del Fill i de l'Esperit Sant. Avui festa de Crist Rei, vint-i-sis d'octubre de 1952, a les acaballes dels exercicis espirituals preparatoris a la meva consagració episcopal i en la Casa d'Exercicis de Sant Antoni Maria Claret de Vic.

S'acosta la diada i amb ella una vida nova, plena d'incerteses i misteris, de deures i de drets que fan por i d'actuacions difícils, dubtoses o perplexes que, només confiat en l'ajut diví, em veig amb cor d'afrontar. No puc confiar ni en la salut, ni en l'experiència, ni en estudis canònics, car tot això em falta. I em falten moltes altres coses. I veig tan fosca i difícil l'actuació episcopal pels anys que vénen... Vull que aquestes ratlles d'esplai espiritual –no són pas propòsits precisament- siguin un record per a després, la lectura del qual potser alguna vegada em pugui servir de tonificant.

Voldria lligar ben fort les dues idees: principi i fonament dels exercicis i fi de l'episcopat. En endavant la meua vida ha d'ésser per al servei i alabança de Déu no ja de qualsevol manera sinó d'una manera ben definida de lliurament i vinculació. Déu faci que recordi cada dia, en l'oració i en el treball, que he d'ésser en tot moment el millor instrument de Déu i les coses el millor instrument del servei de Déu a les meves mans. Que no em malmeti a mi mateix ni malmeti ço que toqui. Cal que ho repeteixi com a cristal·lització del principi i fonament: ésser jo apte instrument de Déu i les coses saber-les instrumentar ordenadament en el mateix sentit.

Que em sàpiga recordar cada dia del despreniment de les coses i de la indiferència amb què les he de mirar. Que no s'arrapi la meua ànima a cap persona ni a cap cosa. Per què no puc avançar al dia de cada dia el forçat despreniment venidor del dia de la mort?

No voldria que em temptessin situacions privilegiades, ascensos, escalafons, bons costats ni cap d'aquestes misèries humanes. Que no caigui en la trampa de complaure els de més amunt sols per profit meu ni de fer demagògia truculent amb els de sota. Que tracti tothom amb el tracte que Vós m'inspireu i que convingui a les ànimes segons justícia i caritat, i no amb el tracte que podria exigir el meu egoisme. Temo que això deu costar molt i per això us ho vull demanar cada dia. No em deixeu faltar a la caritat "tornant pilotes", repartint tornes compensant-me maliciosament o fent lleis del talió: que no confongui mai l'autoritat i la representació que em doneu amb el meu amor propi. Tinc por de que sovint l'amor propi se'm disfressi de bisbe.

També em vull recordar sovint dels sacerdots que han influït en la meua vida. De cada un d'ells em recordo, tant en la qualitat que crec més imitable com fins i tot del defecte típic vist pel meu ull. Tant de bo que sapigués treure bon recapte de les dues coses dins la meua intimitat, valent-me com a lliçó pòstuma. Que no sigui Senyor, un diplomàtic en la meua missió episcopal ni home de "mà esquerra" aferrat a un mètode, aprofitador d'ocasions, insincer o d'intencions segones o amagades, ço que tant desdiu i que tant fereix si ve d'un sacerdot, ni tant gelós de l'autoritat que no deixi acostar la gent i allunyi confidències amb la distància que jo culpablement hi interposi, ni tampoc que faci bandera de la vulgaritat o d'un igualitarisme o democràcia truculents. Que ho procuri mirar tot amb "l'ull senzill" de l'evangeli amb rectitud cristiana fins a les darreres conseqüències i a plena consciència de la persona "representant de Crist" que comprometo o faig quedar bé.

No creia tenir enemics; ara és més fàcil que en surtin ja que el meu amor propi, el dels altres i el dimoni s'encarregaran d'aprofitar-ho tot a fi de crear conflictes de coses i de personalismes. Déu meu, que sàpiga tractar a tots, enemics de debò o en aparença, persones no grates, contrincants, obstacles en el camí, incomprensius, estiracordetes i tots els qui em puguin amargar la vida,

amb caritat, veritat i justícia. Que no tracti ni resolgui coses segons simpatia o antipatia de persones. Que cap d'aquestes coses resolgui sense subjectar-les al temps i a l'oració. Allibereu-me, Senyor, dels estralls de la política: tinc molta por d'això. Que sigui recte i inflexible en el dret natural i el dret de l'Església i que respecti la situació civil quan no s'oposi a les dues primeres coses. Doneu-me, Senyor, molt de seny, molta fermesa, molta serenitat i rectitud d'intenció en aquestes coses i els problemes que en puguin derivar. Que no sigui tan atrevit que porti conflictes a l'Església ni tan submís o temorenc de l'humà que cedeixi en contra de l'Església o de les ànimes.

Guardeu-me Senyor de les ganes de “fer coses vistoses”, “mèrits” o obres que “immortalitzin”. Voldria que el meu episcopat, sigui on sigui, fos de feina gris, silenciosa, de poques aparences de cara a la renovació de la vida en el sacerdoci i seminaristes principalment, les seleccions de fidels per l'A.C. i altres mitjans, el més pràctic, el més eficaç, el més profund i tot allò que respongui més a les necessitats d'avui, sempre d'acord amb el sentir de l'Església, segons Déu m'inspiri i bons consellers m'aconsellin. Darrera meu no tinc cap desig de deixar obres, construccions, novetats, sinó un aixecament d'esperit sacerdotal, un posar-se a l'alçada dels temps, una actuació del laicat d'acord amb la ment de l'Església i a les inspiracions de l'Esperit Sant, una concepció més fonda, més eficaç, més d'acord amb la doctrina del Cos Místic i menys rutinària i revellida de la parròquia, etc. Déu meu, ajudeu-me si això és voluntat vostra, i si són capricis meus en tot o en part, que ho vegi i no malmeti temps ni energies dels altres ni meves.

Doneu-me, Déu meu, les virtuts cardinals que m'hauran de fer tanta falta: ésser prudent en tot moment a fi d'obtenir el fi millor pels mitjans millors; la justícia a fi que em guardi de jutjar les coses a tenor d'elements que no han d'influir en el judici; fortalesa raonada, amable, que no es confongui amb la testaduresa; temperància i equilibri a fi que no escandalitzi.

El bisbe és el “doctor” del poble: ha d’ensenyar, predicar i orientar. Jo reconec que no estic preparat; al meu entorn s’ha format un “bluf” pel que es veu, però jo sé més que els altres els punts que calço i les peripècies que passo a fi de sortir-me del pas. Déu meu, ajudeu-me: que l’estudi, l’experiència i les vostres il·luminacions em facin apte per a ensenyar degudament.

Ara sóc pobre, almenys de béns; potser no ho sóc d’esperit i d’ací en endavant això em fa més por. Com més va més estic persuadit de l’abast de la pobresa i austeritat en l’acció sacerdotal. Que sigui conseqüent. Ara sóc nomenat bisbe auxiliar del bisbe de Vic. Si Déu em dóna vida no sé què em tocarà. No vull demanar res ni protestar de res per més que senti que la vida s’arrapa a la terra meva. Cal que sigui generós en deixar-la tant en la mort com abans.

I acabo aquest lleuger esplai força abatut per l’allau de coses feixugues que ja pesen i per les que veig venir; però confio en Déu fortalesa de tots. Demano a Déu que beneeixi aquestes acaballes del meu sacerdocí senzill i que beneeixi també les primeries de la plenitud que s’acosta. Camí d’Emaús que vaig a començar, com deixeble despistat, acompanyat del diví Mestre. Que us coneixi a Vós i a la vostra voluntat, no a darrera hora en la fracció del pa, sinó a cada moment. Que la divisa que m’haveu inspirat sigui un afany que no deixi i m’esforci sempre a realitzar-lo en mi i en els altres. “Mane nobiscum, Domine”.

Ramon Masnou, bisbe titular, preconitzat de Ceciri i auxiliar de l’Excelentíssim Sr. Bisbe de Vic.

